

AIDAI

„Aidai“ yra dviejų laidų lietuvių kultūrinis ir informacinis leidinys. „Aidų“ žurnalas išeina kas dvi savaitės; „Aidų Dienos Informacija“ — kiekviena dieną, išskyrus šventadienius, prieš piet.
„Aidus“ leidžia — Spaudos Darbuotojų Kolektyvas. Vyr. Redaktorius — Dr. V. Bieliauskas. Dienos informacijos redaktoriai: Jonas Pauperas ir Balys Vyliuadas. Adresas: München 27, Lamontstr. 21.

D I E N O S I N F O R M A C I J A

Münchenas Šeštadienis, 1946.VII.27 d. /III metai/ Nr. 172/209/

Molotovo atsišaukimas į vokiečių tautą /W. Lippmann/

Molotovas, nepositares su Bevinu, atvirame savo atsišaukime į Vokietiją norėjo perrėkti, kad vokiečiai suprastų, ką jis mano. Tuo tarpu britai bei amerikiečiai negalėjo net to tikėtis. Molotovo lošimas buvo gudriai ir klastingai sukombinuotas. Jis norėjo parodyti, kad Rusija yra Vokietijos globėja prieš anglosaksus. Kad ši idėja rastų pritarimo, Molotovas reikalavo derybas atidėti. Bevinas ir Byrnes buvo nepasiruošę sutikti tokį dresų manevrą. Užuoť prieš pastatę savo planą Molotovo planui, jie ginčijosi silpnai ir gynėsi, kad jie nesą tokie blogi, kaip kad rusai juos atvaizduoja. Jie išvyko iš konferencijos nepaneigę Molotovo demagoginio melo. Savo pasiūlyjimu Molotovas nori sukurti Europos ateitį. Aišku, ką jis sako, ko nepasako, ką patepa ir ką nutyli. Aišku kaip dieną, kad jis nori pašalinti anglosaksų ir prancūzų įtaką Vokietijos klausimu ir paruošti dirvą kitai Vokietijos Sąjungai su Rusija. Aš žinau, kad toks kaltinimas yra labai rimtas, bet įrodymai vis dėlto aiškūs ir svarūs. Dabar aš galiu paklausti vieną sunkų ir varginantį klausimą. — Kodėl Rusija trimituoja, kad Vakarų Sąjungininkai nori išdalinti Vokietiją, kai tuo tarpu ji patį prisijungė Lenkiją ir didelius rytų Vokietijos plotus anapus Neisės ir Oderio?

Dabar madej, sako Molotovas, šnekti apie Vokietijos padalinimą į keletą „autonominių valstybių“ ir apie jos federaciją bei Ruhr krašto atskyrimą. Žinoma, jei visuotiniu Vokietijos plebiscitu /oi! vokiečių tauta pageidautų federacijos arba jei buvusieji Vokietijos kraštai per plebiscitą pageidautų atsiskirti, tai mes, rusai, nieko,

prieš neturėtume. Molotovas sako: si yra nusistatęs prieš Vokietijos padalinimą, jei vokiečiai tam balsavimu nepritarė. O juk Rusija išdalino ir Lenkiją ir rytinę Vokietiją be jokio gyventojų pritarimo... Jis trimituoja už vieningą ir centralizuotą Vokiečių Reichą. Ką galėtų reikšti šis nepaprastas Molotovo paradoksas, kai jis, išdalinęs reichą, dedasi dideliu Vokietijos vienytoju ir globėju prieš jos aneksiją ir federaciją? Kaip jis nerausta ir drįsta į vokiečius kreiptis, sakydamas jiems, kad jie dėtusi prie Sovietų Sąjungos, jei nenori Vokietijos sunaikinti?!

Pasakyti, kad tokiu plepalu ir klasta nepavyks vokiečių apstatyti, yra per mažą. Vokietijos nacionalistiniai elementai jį supras, nes prisimins Vokietijos ir Rusijos diplomatinių santykių raidą, kuri buvo prieš 150 metų. Jie taip pat prisimins ir Molotovo diplomatinę biografiją. Nacionalistiniai elementai tebeseka vokiečių komunistų dabartinę partijos liniją, kurią rusai globoja. Vokiečiams šitas faktas reikės tylų supratimą apie ateitį, kad patogių momentu, jei vokiečiai kaip reikiant loš, Rusija apleis Lenkiją ir drauge su Vokietija vėl ją pasidalys.

Šis tylus Vokietijos komunistų susitarimas yra tik tam tikram laikotarpiui užmaskuotas taktikos sumetimais. Dabar skelbiama, kad jie esą vienintėlė Vokietijos vienybės partija. Sąjungininkai niekuomet negalės gražinti prarastų Rytinės Vokietijos provincijų. Bet Rusija gali jas gražinti ir štai kodėl Molotovas gali perėkti Beviną bei Byrnesą. Vokietijos suvienijimo klausimu. Rusija gali atstatyti vieningą Vokietiją labai paprastu būdu, kurį prieš tai 4 kartus panaudojo, būtent: drauge su ja pasidalyti Lenkiją. Štai ir

kozeris Molotovo rankose, kuriuo jis vilioja vokiečius, kad jie dėtusi su Maskva ir atmestų alijantų planą dėl Vokietijos federacijos. Juc daugiau neramumų Lenkijoje, tuo greičiau priartės ta diena, kada rusai paskelbs, jog nepriklausoma Lenkija yra nesuvaldoma ir kad sąjunga su Vokietija, pagrįsta Lenkijos padalijimu, vėl bus sucementuota. Vokiečiai, turį gerą atmintį, aišku neužmirš, kad po Pirmojo Pasaulinio Karo, kada Rusija buvo pasmerkta, o Vokietija paklupdyta ant kelių, gavo Rapallo sutartį. Dabar po Antrąjo Pasaulinio Karo į juos vėl kreipiasi vienas Molotovo-Ribbentropo pakto autoritų, kuris ir buvo karo pradininkas. Kad vokiečiai klausosi Molotovo pasiūlyimų, nėra joks abejonės. Vakarų sąjungininkai daugiau kalbėjo apie Vokietijos suvienijimą, negu apie tai galvoj. Vokiečiams tokios vienybės suteikti negalima, kokios jie iš tikrųjų pageidauja. Iš Molotovo pareiškimo bei jo laikysenos aiškėja, kad jis nebūtų taip aštriai palaikęs Vokietijos prieš Prancūziją jei jis nesiruošų su Vokietija prieš Lenkiją. Kad rusai varys tokie politiką, man jau buvo aišku net prieš 4 mėnesius, kai lankiausi Vokietijoje. Tada buvo britams ir amerikiečiams lengviau patiems iškelti Vokietijos klausimą ir jį sutvarkyti, negu dabar.

Jie maža nuveikė iki šiandien. Jie pavargo besirungdami dėl antraeilių problemų. Jie rūpinosi sunkumais savo okupacinėse Vokietijos zonose ir, todėl, gal būt, jie nenoriai klausėsi prityrusių europiečių, kurie supranta Europos problemas. Dabar, kai Rusija padarė tokį drąsų ir iššaukiantį manevrą už jų nugaros, Vokietijos suvienijimo klausimu, jie buvo nepasiruošę ne tik ataką atremti, bet tuo labiau pozityviai veikti. Tikėjimės, kad Bevinas ir Byrnes ras išeitį. Taip pat jie prisimins kas atsitiko 1939 m. Čemberlenui ir Daladier, kai jie dėjosi su Molotovu dėl Vokietijos ir Rusijos santykių, o Molotovas už jų nugaros dėjosi su Vokietija. Reikia pasakyti, kad išcrinės aplinkybės dabar yra skirtingos, bet problema yra ta pati. Ir rusai, ir vokiečiai tai žino. Be abejo, prancūzai irgi žino ir

pažįsta šią problemą. Ši problema yra atviras klausimas. Čia kab Europos ateitis: ar Bevinas ir Byrnes tai žino?

Trumpos žinios

- Vašingtonas. Adm. Blandy pranešė, kad atominės bombos bandymas įvykdytas planingai. 87 laidai nutrūko nuo iškazų.

- Vašingtonas. JAV Senatas priėmė kainų kontrolės įstatymo projektą. Kainos vis dar tebekyla.

- Budapeštas. Vengrijos vidaus reikalų ministras Rajk, rusams pareikalavus, uždarė 241 organizaciją.

- Varšuva. Lenkijos darbo ministras Stanczykas atsištatydino. Jis skiriamas į Sąj. Tautų Organizaciją.

- Maskva. Čekoslovakijos ministras pirmininkas Gottwaldas Maskvoje veda pasitarimus su Stalinu.

- Hamburgas. Specialus britų zonos komitetas praneša, kad 580.000 pastatų jau yra atremontuoti. Beveik visi 12.000 km. ilgio geležinkeliai sutvarkyti ir atstatyti ar atremontuoti 800 tiltų. Šių metų zonos derlius apskaičiuojamas 1,5 mil. tonų duoninių javų. Praėjusių metų duoninių javų derlius sudarė 1.250.000 tonų.

- Praga. Vacekas, kuris vokiečių laikais iš Čekoslovakijos į koncentracijos lagerius išsiuntė 90.000 žydų, nuteistas mirti. Iš jų tik 252 žydai išliko gyvi.

- Londonas. Ryšium su įvykiais Palestinoje, Palestinos Arabų Lyga pakviesta į Londoną dalyvauti konferencijoje. Ši konferencija įvyks dar prieš ST pilnatinį posėdį. Konferencijoje dalyvaus ir žydų atstovai bei Palestinos komijos nariai. Ateinančią savaitę Britų parlamentas svarstys Palestinos klausimą.

- Londonas. Anglų rašytojui Bernardui Shaw penktadienį suėjo 90 metų. Nesenai B. Shaw pareiškė, kad dabartiniai valstybių vyrai esą per jauni sunkiems uždaviniams spręsti.

- Nankinas. Sunkios kovos vyksta prie Jangcės upės netoli nuo Nankino. Komunistai veržiasi pirmyn. Autoritetingi sluogsniai mano, kad netrukus prasidės pilietinis karas Kinijoje.

- Nürnbergas. Vyr. Nürnbergo Taismo teisėjas Jacksonas baigia-
moje kalboje pareiškė, kad Gėrin-
gas, Keitelis, Kaederis, Frickas
ir Funkas esą patys didieji kal-
tininkai. Jis reikalauja visus
kaltinamuosius pripažinti kaltais.

- Londonas. 7. Rūmuse Bevinas
atsakė į priekaištus, padarytus
dėl Triesto. Jis visą laiką gynęs
italų reikalavimus, tačiau esąs
įsitikinęs, kad toks didelis uos-
tas turis būti naudojamas Europos
pietryčių kraštų. Jei pietų Vokie-
tija, Austrija, Čekija ilgai nei-
tikrai domėsis šiuo tarptautiniu
vestu, maždaug po 10 metų klestės
visas Triesto kraštas. Aš norėčiau,
kad šiuo metu ne tiek būtų kalba-
ma apie kraštų nepriklausomybę,
kiek apie jų priklausomybę nuo ki-
tų kraštų, tai visiems būtų ge-
riau.

- Paryžius. Daugelis delegacijų
jau vyksta į Paryžių dalyvauti
Taikos Kongrese. Rusų delegacija
sudaro 300, JAV - 200, Jugoslavi-
jos - 70 ir Čekijos - 60 asmenų.

- Londonas. Britų vyriausybė
paskelbė baltąją knygą apie Žydų
Centralės veiklą Palestinoje. Kny-
goje pateikti duomeniai rodo, kad
Centralė organizavo teroristus
veiksmus, būtent, jos suorganizuo-
ta 50 didesnių susidūrimų, 153
vietose nutraukti geležinkeliai.
Centralės paruošti teroristiniai
veiksmai siekė įgąsdinti britų
įstaigas. Papildomai pranešama,
kad per bombinį atentatą Jeruzalė-
je žuvo 55 asmenys, dingo 70 ir
sunkiai sužeisti 56 asmenys. Ryšium
su tuo suimta 700 žydų.

- Berlynas. Reparacijų Komisija
nutarė pirmiausia pramonės maši-
noms ir kitais reikmenimis aprū-
pinti Prancūziją, Belgiją, Olandi-
ją, Norvegiją, Jugoslaviją ir
Graikiją.

- Rio de Janeiro. Brazilijos
vyriausybė paleidžia visus italus
karo belaisvius ir grąžina Itali-
jai visus išalusius kreditus.

Margasis mūsų gyvenimas

Kolias į tėvynę

- Kai karo blaškiami vienu ar ki-
tu keliu apleidome tėvynę, visi
tvirtai tikėjome greitai sugrįžti.
Šis tikėjimas ir karui pasibaigus
buvo tiek stiprus, kad kitaip gal-
voti atrodė lyg ir nusikaltimas.

Karą laimėjo sąjungininkai, kurie
skelbėsi kovoją už visų pasaulio
tautų laisvę ir demokratiją. At-
lanto charta, kurią pasirašė ir Ru-
sija, keturics didžiosios laisvės,
pagaliau Trumano 12 punktų stip-
rino mūsų tikėjimą. Der ir šian-
dien niekas iš mūsų netiki, kad
sąjungininkų skelbti šūkiai būtų
buvę tik pigi propaganda.

Karui vykstant nekartą toki
girdėti, kad šis karas yra didžio-
ji priešingųjų idėjų kova. Tik
keistas atrodė kovojančiųjų pusių
pasiskirstymas. Šiame pasiskirsty-
me kai kas įžiūrėjo aukštąją poli-
tiką ir diplomatinį apsuksimą, tik
nebuvo aišku kas iš to laimės.

Ašios valstybėms kritus, ginklai
nutilo, tačiau, kaip ir buvo galima
laukti, idėjų kova nesibaigė, bet
su nepaprastu smarkumu vyksta to-
liau. Pasikeitus kovojantiems par-
teriams, ši kova apėmė laisvus,
išlaisvintus ir nugalėtus kraštus.
Tuo tarpu ši kova daugiausia rei-
kiasi konferencijose, kur džiocvi-
nami diplomatų smagenys ir bando-
mas jų nervų stiprumas. Bet, kaip
ir visais laikais, už diplomatų
nugaros nematoma rikiuojamos ka-
riucmenės, kurios yra tikrieji,
kad ir diplomatinį, kovų lėmėjai.
Atvira idėjų kova prasidėjo II Pa-
sauliniam Karui pasibaigus. Ir
šios kovos galė dar nematyti. Grai-
čiausia ji dar nė neįpusėjo. Ne-
perdaug suklysimė tvirtindami, kad
II Pasaulinis Karas buvo tik įžan-
ga dabar vykstančiai Idėjinę kovą.
Nežiūrint nuclaidų bei aukų, ku-
rias sudaro gyvi žmonės ir ištisos
tautos bei valstybės, kažin ar šią
kovą pavyks baigti konferencijose...

Maža yra pasaulyje žmonių, kurie
suprastų ir sielotųsi mūsų trage-
dija. Mes, kurie praėjusio karo
metu nustojome beveik visko, ko tik
šiamo pasaulyje galima nustoti: sa-
vos šeimos, pastogės, mūsų tėvų ir
mūsų pačių daru darbu sukurtą gyve-
nimo, darbo, nepriklausomybės, tėvy-
nės ir laisvės žmogaus teisių. Šian-
dien kenčiame dažnai daugiau nei
tikrieji karo kaltininkai. Idėjų
kovoje mes nesame užmiršti. Kai
vienu pusė stengiasi mums kiek pa-
dėti, antroji kovojančioji pusė
daro visa, kad mus sunaikintų. Mus
judina ir niekina kas nori ir
kiek nori, o mes negalime gintis.
Jau antri metai mes esame nuclatos

tardomi, tikrinami, rūšiuojami, lyg kokios gendančios prekės. Nusi-kaltėlis, atlikdamas bausmę, turi vilčių ir planuoja savo ateitį laisvėje. Kokia gi mūsų ateitis? Kas laukia mūsų jau rytojaus die-na? Ar mes žmonės? Kokio nervų įtempimo reikia, kad ir tokiais aplinkybėmis išliktume žmonėmis, kai daugelis jau mūsų žmonėmis laikyti nenori.

Didžiojoje politikoje DP gyve-nimas yra smulkmena. Šiandien DP gauna kolorijas, jis nėra nuogas, jis globojamas kaip giesmininkas paukštelis padraus šeimininko narvelyje arba geresniu atveju, kaip elgėta bendruomenės išlaiko-mame elgėtyne.

Kas mūsų laukia? Kiteip tariant kokią ateitį pasaulis mums ruošia, galima spėti iš šių ducmenų:

1. Neteko girdėti, kad kurioje nors konferencijoje būtų buvęs svarstomas Pabaltijo valstybių ne-priklausomybės atstatymas. Nekal-bama ir apie tai, kad šis klausimas būtų apsvarstytas artimiausiose konferencijose.

2. Daug kartų konferencijose buvo svarstomi DP apgyvendinimo klausimai ir įvairiose šalyse ieš-koma jiems vietos nuolatiniam įkurdinimui. Šie klausimai bus apsvarstyti dar šio rudens pra-džioje ir gal būt bus padaryta ga-lutinių sprendimų.

Galime tikėtis, kad jau ateinan-čiais metais pradėsime didelę ke-lionę į tėvynę, kuri yra taip arti. Tačiau kelias į tėvynę eis gal-būt aplink pasaulį...

Kelionė į Ameriką

/Vieno keleivio laiškas iš Ameri-kos/

Prieš apleidžiant Muncheną, labai paviršutiniškai patikrino sveikatą, išdezinfekavo, pasvėrė bagažą ir ji patikrino. Niekas nieko neatėmė ir nė vieno bagažas nebuvo per sun-kus.

Gegužės 29 d. 17 val. susodino mus į švarius prekinus vagonus. Vagonuose buvo čiužiniai ir antklo-dės. Važiuoti gana patogų, nes vie-name vagonė važiavo po 12-14 žmonių, masė žmonių leukė savo giminių ir davome tiek, kad viso nesuvalgyda-vome. Taip traukinys riedėjo be jo-kių žmonių kontrolių iki Bremeno. Gegužės 31 d. vakarą pasiekėme Bre-

meną. Ryta JAV piliečius ir mus, emigrantus, apgyvendino skyrium stovyklose. Mūsų tarpe buvo apie 90 % žydų, kuriems transporto kari-ninkas nebuvo palankus.

Bremene išbuvo 8 dienas. Šva-ra, tvarka, valdininkų ir patarnau-tojų elgesys buvo pavyzdingas ir paliko geriausią atsiminimą. Čia dar kartą patikrino bagažą ir griežtai įsakė atiduoti karines Amerikos ir Anglijos karių unifor-mas, batus ir bet kokius alkoholi-nius gėrimus. Taigi ta garsioji kontrolė, apie kurią tiek daug žmo-nės kalbėjo Munchene, praėjo visiškai lengvai. Buvo kalbama, kad prieš sėdant į laivą dar karte bū-sia tikrinami daiktai, tačiau net iki Naujorko lagaminai nebuvo ati-daryti.

Premene laisvai galima buvo vaikščioti po miestą, gerti kariš-ką alų ir lankyti karių kiną. Val-gis geras ir gerai pagamintas, ta-čiau jo mažka.

Laivas išplaukė birželio 8 d. 20 val., veždamas 850 asmenų, kurių 65 % sudarė žydai. Laivas „Marine Flasher“ 17.000 tonų talpos buvo karinis, be atskirų kajūčių kelei-viams. Moterys buvo sutalpintos po 6-10 į vieną kambarį. Amerikos piliečiai gavo geresnę salę, emig-rantai kiek prastesnę - su 3 aukš-tų lovomis. Valgis čia buvo per ge-ras ir per gausus: apelsinai, mėsa ir t.t. Po dviejų parų apie 70 % susirgo jūros liga. Praėjus vienai parai, jūra aptilo ir keleiviai vėl atsigavo. JAV piliečių tarpe buvo 4 lietuviai - 2 broliai kunigai J. ir R. Klumbiai iš Fuldos ir J. Beras /prieš pat karą atvykęs į Lietuvą ir negalėjęs sugrįžti atgal/ su te-ta. Emigrantų tarpe buvo 3 vyrai

šeimų ir 2 našlaičiai. Be to, lietuvių kvota vyko 4 žydai. Iš laivo galėjome siųsti telegramas savo giminėms ir mokėti už jas alijantinėmis markėmis. Šiaip lai-ve kursavo tik doleriai. Kitų pi-nigų nekeitė. Kas turėjo dolerių galėjo pirkti cigaretes, šokoladą, apelsinus ir kita.

Birželio 18 d. 8,30 val. ryto lai-vas išplaukė į Naujorko uostą. Čia masė žmonių leukė savo giminių ir pažįstamų. Pirmiausia iš laivo iš-krovė bagažą, tada išleido ir kelei-vius. Multinėje patikrino bagažą. b.d.